

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

6 septembrie 2012 *

„Competența judiciară în materie civilă și comercială — Competența în materia contractelor încheiate de consumatori — Regulamentul (CE) nr. 44/2001 — Articolul 15 alineatul (1) litera (c) — Limitare eventuală a acestei competențe la contractele încheiate la distanță”

În cauza C-190/11,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberster Gerichtshof (Austria), prin decizia din 23 martie 2011, primită de Curte la 22 aprilie 2011, în procedura

Daniela Mühlleitner

împotriva

Ahmad Yusufi,

Wadat Yusufi,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, domnii K. Schiemann, L. Bay Larsen, doamna C. Toader (raportor) și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

luând în considerare observațiile scrise prezentate:

- pentru doamna Mühlleitner, de C. Schönhuber, Rechtsanwalt;
- pentru domnii Yusufi, de U. Schwab și de G. Schwab, Rechtsanwälte;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de J. Vlácil, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de M. Russo, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul polonez, de M. Szpunar și de B. Majczyna, în calitate de agenți;
- pentru guvernul portughez, de L. I. Fernandes și de S. Nunes de Almeida, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: germana.

— pentru Confederația Elvețiană, de D. Klingele, în calitate de agent;
— pentru Comisia Europeană, de A.-M. Rouchaud-Joët și de M. Wilderspin, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 24 mai 2012,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74, denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles I”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Mühlleitner, pe de o parte, și domnii Yusufi, pe de altă parte, având ca obiect rezoluțiunea pentru vicii ascunse a unui contract de vânzare-cumpărare a unui autovehicul, restituirea prețului de vânzare, precum și obținerea de daune interese.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 13 primul paragraf punctul 3 din Convenția de la Bruxelles din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificată prin convențiile succesive referitoare la aderarea noilor state membre la această convenție (denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles”), are următorul cuprins:

„În materie de contracte încheiate de o persoană, într-un scop ce poate fi considerat ca fiind în afara profesiei sau obiectului său de activitate, numită în continuare «consumatorul», competența se stabilește prin prezenta secțiune fără a aduce atingere dispozițiilor din articolele 4 și 5 alineatul (5), în cazul în care este:

[...]

3. orice alt contract pentru furnizarea de servicii sau de bunuri mobile corporale și:
 - (a) în statul de domiciliu al consumatorului încheierea contractului a fost precedată de o invitație specială adresată acestuia sau de publicitate
și
 - (b) consumatorul a îndeplinit în statul respectiv actele necesare pentru încheierea contractului respectiv.”
- 4 Potrivit considerentului (13) al Regulamentului Bruxelles I, în materia contractelor de asigurare, a contractelor încheiate cu consumatorii și a contractelor de muncă, partea defavorizată trebuie să fie protejată prin norme de competență mai favorabile intereselor sale decât normele generale.

5 Articolul 2 din Regulamentul Bruxelles I prevede principiul potrivit căruia persoanele domiciliat pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor statului membru în cauză.

6 Articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I are următorul cuprins:

„În ceea ce privește un contract încheiat de o persoană, consumatorul, într-un scop care se poate considera că se situează în afara domeniului său profesional, competența se determină în conformitate cu dispozițiile din prezenta secțiune, fără a se aduce atingere articolului 4 și articolului 5 punctul 5, în cazul în care:

[...]

(c) [...] contractul a fost încheiat cu o persoană care desfășoară activități comerciale sau profesionale în statul membru pe teritoriul căruia este domiciliat consumatorul sau, prin orice mijloace, își direcționează activitățile spre acel stat membru sau spre mai multe state, inclusiv statul membru respectiv, iar contractul intră în sfera de acțiune a acestor activități.”

7 Articolul 16 alineatele (1) și (2) din Regulamentul Bruxelles I are următorul cuprins:

„(1) Un consumator poate introduce o acțiune împotriva celeilalte părți la contract fie înaintea instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia partea în cauză își are domiciliul, fie înaintea instanțelor din locul unde consumatorul își are domiciliul.

(2) Acțiunea poate fi introdusă împotriva consumatorului de către cealaltă parte la contract numai înaintea instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia consumatorul își are domiciliul.”

8 Considerentul (7) al Regulamentului (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO L 177, p. 6, denumit în continuare „Regulamentul Roma I”) prevede că domeniul de aplicare material și dispozițiile acestui regulament ar trebui să fie concordante cu cele ale Regulamentului Bruxelles I.

9 Considerentul (24) al Regulamentului Roma I are următorul cuprins:

„În cazul special al contractelor încheiate cu consumatorii, [...] [d]in spirit de consecvență cu Regulamentul [Bruxelles I,] se impune, pe de o parte, necesitatea unei trimiteri la conceptul de «activitate direcționată» ca condiție pentru aplicarea normei de protecție a consumatorului și, pe de altă parte, interpretarea armonioasă a conceptului în Regulamentul [Bruxelles I] și în prezentul regulament, ținând cont de faptul că o declarație comună a Consiliului și a Comisiei referitoare la articolul 15 din Regulamentul [Bruxelles I] afirmă că, «pentru ca articolul 15 alineatul (1) litera (c) să fie aplicabil, nu este suficient ca întreprinderile să își direcționeze activitățile către statul membru în care se află reședința consumatorului sau către un număr de state membre în care este inclus acel stat membru; contractele trebuie de asemenea să fi fost încheiate în cadrul activităților acestora». În declarație se afirmă de asemenea că: «simplul fapt că o pagină de internet este accesibilă nu este suficient pentru ca articolul 15 să fie aplicabil, mai este necesar ca această pagină de internet să ofere posibilitatea încheierii de contracte la distanță și ca un contract să fi fost efectiv încheiat la distanță, indiferent prin ce mijloace. Limba sau moneda pe care le folosește o pagină de internet nu constituie un factor relevant în acest sens.»”

10 Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul Roma I prevede:

„(1) Fără a aduce atingere articolelor 5 și 7, contractul încheiat de o persoană fizică într-un scop care poate fi considerat ca neavând legătură cu activitatea sa profesională («consumatorul») cu o altă persoană, care acționează în exercitarea activității sale profesionale («profesionistul»), este reglementat de legea statului în care își are reședința obișnuită consumatorul, cu condiția ca profesionistul:

- (a) să-și desfășoare activitatea comercială sau profesională în țara în care își are reședința obișnuită consumatorul sau
- (b) prin orice mijloace, să-și direcționeze activitățile către țara în cauză sau către mai multe țări, printre care și țara în cauză,

și ca respectivul contract să se înscrie în sfera activităților respective.”

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

- 11 Din decizia de trimitere și din înscrisurile din dosar reiese că doamna Mühlleitner, domiciliată în Austria, a căutat pe internet o mașină de marcă germană pe care dorea să o achiziționeze pentru uz privat. După ce s-a conectat la platforma germană de căutare „www.mobil[e].de”, aceasta a specificat marca și modelul de vehicul dorite, obținând astfel o listă de vehicule care îndeplineau caracteristicile specificate.
- 12 Odată ce a ales vehiculul care răspundea cel mai bine criteriilor sale de căutare, aceasta a fost direcționată spre o ofertă a părților, domnii Yusufi, care desfășoară o activitate comercială de vânzare cu amănuntul de automobile, prin intermediul Autohaus Yusufi GbR (denumită în continuare „Autohaus Yusufi”), o societate civilă cu sediul în Hamburg (Germania).
- 13 Dornică să obțină informații mai ample despre vehiculul propus pe platforma de căutare menționată, doamna Mühlleitner i-a contactat pe părți prin intermediul numărului de telefon indicat pe site-ul internet al Autohaus Yusufi, care conținea un prefix internațional. Întrucât vehiculul în discuție nu mai era disponibil, i-a fost propus un alt vehicul, ale cărui caracteristici au fost detaliate ulterior prin e-mail. I s-a precizat de asemenea că cetățenia sa austriacă nu s-ar opune achiziționării unui autovehicul de la părți.
- 14 În continuare, doamna Mühlleitner s-a deplasat în Germania și, prin contractul semnat la 21 septembrie 2009 la Hamburg, a cumpărat de la domnii Yusufi vehiculul în discuție la prețul de 11 500 de euro, acesta fiindu-i livrat imediat.
- 15 La întoarcerea în Austria, doamna Mühlleitner a descoperit că vehiculul cumpărat era afectat de vicii grave și a solicitat, prin urmare, părților să îl repare.
- 16 Întrucât părții au refuzat să repare vehiculul, doamna Mühlleitner a sesizat instanța de la domiciliul său, Landesgericht Wels (Austria), cu o cerere având ca obiect rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare a vehiculului, pe care susține că l-a încheiat în calitate de consumatoare cu o întreprindere care și-a direcționat activitatea comercială sau profesională spre Austria, ipoteză care intră sub incidența articolului 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I.
- 17 Părții au contestat calitatea de „consumatoare” a doamnei Mühlleitner și competența internațională a instanțelor austriece, considerând că litigiul ar trebui să fie dedus judecării instanțelor competente germane. Aceștia au susținut de asemenea că nu și-au direcționat activitățile spre Austria și că reclamanta a încheiat contractul la sediul întreprinderii lor, în Germania.

- 18 La 10 mai 2010, instanța de prim grad, Landesgericht Wels, a respins acțiunea, declarându-se necompetentă. Deși nu a repus în discuție calitatea de „consumatoare” a doamnei Mühlleitner, instanța menționată a considerat totuși că posibilitatea de a consulta site-ul internet al Autohaus Yusufi în Austria nu era suficientă ca să justifice competența instanțelor austriece, că apelul telefonic al reclamantei se afla la originea încheierii contractului și că din corespondența care a fost trimisă ulterior nu rezulta că pârâții și-ar fi direcționat activitățile spre Austria. Doamna Mühlleitner a formulat apel împotriva acestei decizii la Oberlandesgericht Linz.
- 19 La 17 iunie 2010, instanța amintită a confirmat decizia din primă instanță. Nici aceasta nu a repus în discuție calitatea de „consumatoare” a doamnei Mühlleitner, dar, amintind Declarația comună a Consiliului și a Comisiei cu privire la articolele 15 și 73 din Regulamentul Bruxelles I întocmită cu ocazia adoptării acestui regulament (denumită în continuare „declarația comună”), potrivit căreia un site internet pur „pasiv” nu era suficient pentru a considera că o activitate este direcționată spre statul consumatorului, aceasta a arătat că site-ul internet al Autohaus Yusufi avea caracteristicile unui astfel de site „pasiv”. În plus, observând că, potrivit declarației comune, contractul trebuie să fie încheiat la distanță, aceasta a constatat că situația respectivă nu se regăsea în speță. Instanța amintită a declarat însă admisibil recursul, cu motivarea că valoarea juridică a declarației comune era controversată.
- 20 Doamna Mühlleitner a declarat recurs împotriva acestei hotărâri la Oberster Gerichtshof.
- 21 Astfel cum reiese din înscrisurile din dosar, instanța menționată consideră că pârâții și-au direcționat activitățile spre Austria, în sensul articolului 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I, având în vedere posibilitatea de a consulta site-ul internet al Autohaus Yusufi în Austria, precum și existența unor contacte la distanță între părțile contractante prin telefon și prin e-mail.
- 22 Cu toate acestea, prin hotărârea din 9 noiembrie 2010, Oberster Gerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei în așteptarea pronunțării Hotărârii Curții în cauzele Pammer și Hotel Alpenhof (Hotărârea din 7 decembrie 2010, Pammer și Hotel Alpenhof, C-585/08 și C-144/09, Rep., 2010, p. I-12527), care trebuia să aducă precizări cu privire la noțiunea „activitate direcționată spre statul de domiciliu al consumatorului”.
- 23 Pronunțarea hotărârii respective a întărit convingerea avută de Oberster Gerichtshof că domnii Yusufi și-au direcționat activitățile comerciale sau profesionale spre Austria. Această instanță nu are îndoieli nici în ceea ce privește calitatea de „consumatoare” a doamnei Mühlleitner.
- 24 Cu toate acestea, instanța menționată ridică problema dacă din cuprinsul punctelor 86 și 87 din Hotărârea Pammer și Hotel Alpenhof, citată anterior, nu reiese că articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I se aplică numai contractelor încheiate la distanță.
- 25 În aceste condiții, Oberster Gerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Aplicarea articolului 15 alineatul (1) litera (c) din [...] Regulamentul Bruxelles I [...] impune ca contractul dintre consumator și profesionist să fi fost încheiat la distanță?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 26 Mai întâi, trebuie amintit că articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I constituie o derogare atât de la norma generală de competență prevăzută la articolul 2 alineatul (1) din acest regulament, potrivit căreia competența revine instanțelor statului membru pe teritoriul căruia este domiciliat pârâtul, cât și de la norma specială de competență în domeniul contractelor, prevăzută la

articolul 5 punctul 1 din același regulament, potrivit căreia competența revine instanțelor de la locul în care obligația care formează obiectul cererii a fost sau urmează a fi executată (Hotărârea Pammer și Hotel Alpenhof, citată anterior, punctul 53).

- 27 Rezultă că o astfel de derogare trebuie să facă în mod necesar obiectul unei interpretări stricte, întrucât o derogare sau o excepție de la o regulă generală trebuie interpretată restrictiv.
- 28 În continuare, trebuie amintit că noțiunile utilizate în Regulamentul Bruxelles I - în special cele care figurează la articolul 15 alineatul (1) litera (c) din acest regulament - trebuie interpretate în mod autonom, prin referire în principal la sistemul și la obiectivele regulamentului menționat, pentru a se asigura aplicarea sa uniformă în toate statele membre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2005, Engler, C-27/02, Rec., p. I-481, punctul 33, precum și Hotărârea Pammer și Hotel Alpenhof, citată anterior, punctul 55).
- 29 În această privință, Curtea s-a pronunțat deja în sensul că, astfel cum rezultă din considerentul (13) al Regulamentului Bruxelles I, în sistemul prevăzut de același regulament, articolul 15 alineatul (1) litera (c) ocupă același loc și îndeplinește aceeași funcție de protecție a consumatorului ca parte defavorizată precum articolul 13 primul paragraf punctul 3 din Convenția de la Bruxelles (a se vedea Hotărârea din 14 mai 2009, Ilsinger, C-180/06, Rep., p. I-3961, punctul 41).
- 30 În sfârșit, trebuie precizat că nu este necesar să se verifice dacă activitățile comerciale ale domnilor Yusufi erau direcționate spre Austria, întrucât instanța de trimitere a considerat deja această condiție drept îndeplinită.
- 31 Acestea sunt considerațiile în lumina cărora trebuie să se răspundă la întrebarea adresată.
- 32 Prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I trebuie interpretat în sensul că impune ca contractul dintre consumator și profesionist să fi fost încheiat la distanță. În acest context, instanța amintită ridică problema dacă din cuprinsul punctelor 86 și 87 din Hotărârea Pammer și Hotel Alpenhof, citată anterior, rezultă că domeniul de aplicare al articolului 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I este limitat numai la contractele de consum încheiate la distanță.
- 33 În această privință, este adevărat că, deși articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I are ca scop protecția consumatorilor, aceasta nu înseamnă că protecția acordată este absolută (a se vedea Hotărârea Pammer și Hotel Alpenhof, citată anterior, punctul 70). Pe de altă parte, necesitatea încheierii la distanță a contractelor de consum este menționată în declarația comună și în considerentul (24) al Regulamentului Roma I, care reia această declarație comună.
- 34 Cu toate acestea, toate guvernele care au depus observații, precum și Comisia propun argumente legate de interpretarea literală, de geneza și de interpretarea teleologică a acestei dispoziții care militează în favoarea unui răspuns negativ la întrebarea preliminară.
- 35 În primul rând, trebuie să se constate că articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I nu condiționează în mod explicit aplicarea sa de încheierea la distanță a contractelor care intră în domeniul său de aplicare.
- 36 Astfel, din modul de redactare a dispoziției menționate rezultă că aceasta se aplică atunci când sunt îndeplinite două condiții specifice. Prin urmare, este necesar ca, *primo*, comerciantul să își exercite activitățile comerciale sau profesionale în statul membru de domiciliu al consumatorului sau, prin orice mijloace, să își direcționeze activitățile spre acel stat membru sau spre mai multe state, inclusiv statul membru respectiv, și, *secundo*, contractul în litigiu să intre în sfera de acțiune a unor astfel de activități.

- 37 În plus, trebuie arătat că, în expunerea de motive a Propunerii de regulament (CE) al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, prezentată de Comisie la Bruxelles, la 14 iulie 1999 [COM(1999) 348 final], această instituție consideră că „faptul că dispăre condiția care figura la fostul articol 13 [din Convenția de la Bruxelles], potrivit căreia consumatorul a îndeplinit în statul său actele necesare pentru încheierea contractului, înseamnă că articolul 15 primul paragraf punctul 3 [devenit articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I] se aplică și contractelor încheiate într-un alt stat membru decât cel al consumatorului”.
- 38 Curtea a constatat la rândul său că modul de redactare a articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul Bruxelles I nu este într-un totu identic cu modul de redactare a articolului 13 primul paragraf din Convenția de la Bruxelles. În special, Curtea a considerat că condițiile de aplicare pe care trebuie să le îndeplinească contractele de consum sunt redactate în prezent într-un mod mai general decât anterior, pentru a se asigura o mai bună protecție a consumatorilor prin raportare la noile mijloace de comunicare și la dezvoltarea comerțului electronic (a se vedea Hotărârea Pammer și Hotel Alpenhof, citată anterior, punctul 59).
- 39 Legiuitorul Uniunii a înlocuit astfel condițiile care trebuie respectate, pe de o parte, de către comerciant, și anume aceea de a fi făcut o ofertă expresă sau de a fi adresat o publicitate în statul de domiciliu al consumatorului, și, pe de altă parte, de către consumator, și anume aceea de a fi efectuat în acel stat actele necesare încheierii contractului, cu condiții aplicabile numai comerciantului (Hotărârea Pammer și Hotel Alpenhof, citată anterior, punctul 60).
- 40 În această privință, nu este lipsit de importanță să se arate că, în Raportul din 18 septembrie 2000 al Comisiei pentru afaceri juridice și piața internă a Parlamentului European cu privire la propunerea viitorului Regulament Bruxelles I (document final A5-0253/2000, amendamentul 23 și expunerea de motive), se face vorbire despre dezbaterile referitoare la oportunitatea de a adăuga condiția potrivit căreia contractele de consum trebuie să se fi încheiat la distanță, precum și despre argumentele care au condus în cele din urmă la neadoptarea unui asemenea amendament.
- 41 Astfel cum subliniază avocatul general la punctul 17 din concluzii, noua formulare, mai puțin restrictivă, a fostului articol 13 din Convenția de la Bruxelles se reflectă și în acordurile paralele cu Convenția de la Bruxelles și cu Regulamentul Bruxelles I, în special la articolul 15 alineatul (1) litera (c) din convenția anexată la Decizia 2007/712/CE a Consiliului din 15 octombrie 2007 privind semnarea, în numele Comunității, a Convenției privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO L 339, p. 1).
- 42 În al doilea rând, în ceea ce privește interpretarea teleologică a articolului 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I, trebuie să se observe că adăugarea unei condiții legate de încheierea la distanță a contractelor de consum ar fi contrară obiectivului urmărit de această dispoziție, în noua sa formulare mai puțin restrictivă, mai exact celui referitor la protecția consumatorilor, părți defavorizate la contract.
- 43 În al treilea rând, în ceea ce privește Hotărârea Pammer și Hotel Alpenhof, citată anterior, Curtea a constatat la punctele 86 și 87 din aceasta, ca răspuns la argumentele invocate de societatea Hotel Alpenhof potrivit cărora articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I nu se poate aplica întrucât contractul cu consumatorul fusese încheiat la fața locului, iar nu la distanță, că argumentele menționate erau inoperante în speță dat fiind că, în acea situație de fapt, rezervarea camerei de hotel și confirmarea acesteia fuseseră făcute la distanță.
- 44 Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctele 36-38 din concluziile prezentate în cauza de față, trebuie să se constate că punctele 86 și 87 din hotărârea menționată reprezintă numai un răspuns dat de Curte la argumentele prezentate de societatea Hotel Alpenhof, fără ca sfera lor să poată fi extinsă dincolo de împrejurările specifice ale acelei cauze. În consecință, condiția esențială de care depinde

aplicarea articolului 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I este cea legată de activitatea comercială sau profesională direcționată spre statul de domiciliu al consumatorului. În această privință, atât contactarea la distanță, precum cea în discuție în acțiunea principală, cât și rezervarea unui bun ori a unui serviciu la distanță sau, *a fortiori*, încheierea unui contract de consum la distanță sunt indicii potrivit cărora contractul poate fi asociat unei astfel de activități.

- 45 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul Bruxelles I trebuie interpretat în sensul că nu impune ca contractul dintre consumator și profesionist să fi fost încheiat la distanță.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 46 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 15 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că nu impune ca contractul dintre consumator și profesionist să fi fost încheiat la distanță.

Semnături